

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με τίτλο «Προστιθέμενη αξία των μακροπεριφερειακών στρατηγικών»

(2014/C 114/04)

I. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

1. εκφράζει την ικανοποίησή της για την έκθεση της Επιτροπής της 27ης Ιουνίου 2013 καθώς και για τις αξιολογήσεις των δύο υφιστάμενων μακροπεριφερειακών στρατηγικών (για τη Βαλτική Θάλασσα και για τον Δούναβη). Η ΕτΠ επικροτεί επίσης τη διευκρίνιση της έννοιας της μακροπεριφερειακής στρατηγικής καθώς και τις προτεινόμενες μελλοντικές δράσεις τόσο για τις υφιστάμενες μακροπεριφερειακές στρατηγικές και το σχέδιο δράσης για τη θάλασσα περιοχή του Ατλαντικού όσο και για την υπό προετοιμασία μακροπεριφερειακή στρατηγική Αδριατικής-Ιονίου, τη μακροπεριφερειακή στρατηγική των Άλπεων καθώς και για άλλες πιθανές μελλοντικές στρατηγικές.
2. εκφράζει την ικανοποίησή της για τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2013 σχετικά με την προστιθέμενη αξία των μακροπεριφερειακών στρατηγικών, στα οποία υπογραμμίζεται ο σημαντικός ρόλος που έχουν επιτελέσει οι υφιστάμενες μακροπεριφέρειες και συνιστάται στην Επιτροπή και στα κράτη μέλη να προσαρμόσουν, όπου ενδεικνύται, τις βέλτιστες πρακτικές της μακροπεριφερειακής προσέγγισης, ώστε να χρησιμοποιηθούν και σε πεδία συνεργασίας μικρότερης κλίμακας και έντασης.
3. συμφωνεί με την Επιτροπή ότι οι προσεγγίσεις της μακροπεριφερειακής στρατηγικής και της στρατηγικής για τις θαλάσσιες λεκάνες ανταποκρίνονται σε παρόμοιες προσδοκίες, αφού πράγματι διέπνουν από την ίδια φιλοσοφία, επιδιώκουν τους ίδιους στόχους, εφαρμόζουν το ίδιο φάσμα δράσεων στις περιοχές που καλύπτουν και υπάγονται στο ίδιο ευρωπαϊκό πολιτικό πλαίσιο. Και οι δύο τύποι στρατηγικής επιτρέπουν την πολυτομεακή συνεργασία και την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση. Η Επιτροπή των Περιφερειών καλεί της Επιτροπή να εξετάσει το είδος των αμοιβαίων ευκαιριών μάθησης που παρέχει η μελλοντική εφαρμογή των δύο προσεγγίσεων.
4. εκφράζει την ικανοποίησή της για τον συγχρονισμό της έκθεσης της Επιτροπής με τη νέα περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 και υπενθυμίζει ότι η ΕτΠ, στη γνωμοδότησή της με τίτλο «Στρατηγική για την περιοχή της Μάγχης και της Βόρειας Θάλασσας» (CdR 99/2010 fin.) είχε ζητήσει ήδη την έκδοση Πράσινης Βίβλου στην οποία η Επιτροπή να εξετάζει και να προσδιορίζει λεπτομερέστερα τον ρόλο και τη λειτουργία των μακροπεριφερειών.
5. υπενθυμίζει ότι, η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει τη χάραξη και την υλοποίηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών και υπογραμμίζει την πολιτική και στρατηγική σημασία των στρατηγικών των περιοχών της Βαλτικής Θάλασσας και του Δούναβη για την προώθηση της συνεργασίας τόσο στο εσωτερικό της ΕΕ όσο και με τις τρίτες χώρες. Οι στρατηγικές αυτές είναι πρωτοπόροι τόσο για την εφαρμογή νέων μορφών συνεργασίας όσο και για την προώθηση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.
6. αναφέρει επίσης ότι ζωτικής σημασίας για τη μακροπεριφερειακή στρατηγική είναι η μέσω της συνεργασίας επίτευξη συνεργιών κατά την αναζήτηση λύσεων σε κοινά γεωγραφικά προβλήματα της περιοχής και η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της περιοχής. Καθοριστικής σημασίας είναι επίσης ο αποτελεσματικός συντονισμός των υφιστάμενων πόρων καθώς και η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των υφιστάμενων θεσμικών οργάνων, ιδιαίτερα όσον αφορά τον ρόλο που έχει ανατεθεί στις περιφερειακές και στις τοπικές αρχές, χωρίς την προσθήκη νέων βαθμίδων διοίκησης.
7. υπογραμμίζει τη σημασία της προστιθέμενης αξίας της χάραξης και της εφαρμογής των μακροπεριφερειακών στρατηγικών της ΕΕ και θεωρεί σημαντικό που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παραμένει βασικός παράγοντας συντονισμού μεταξύ των κρατών μελών σε ό,τι αφορά τη συνεργασία για τη χάραξη και την εφαρμογή των μακροπεριφερειακών στρατηγικών.
8. θεωρεί σημαντική την πρόταση της Επιτροπής τα σχετικά με τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές θέματα να εξετάζονται τακτικά από τα αρμόδια τομεακά συμβούλια. Οι ρόλοι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής είναι καθοριστικής σημασίας για την έγκριση και την προώθηση της στρατηγικής.
9. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να υποστηρίξουν την ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων διακυβέρνησης και να συμπεριλάβουν τις περιφέρειες, τους δήμους και τις ευρωπαϊκές δομές, όπως οι ΕΟΕΣ και άλλα μέσα τοπικής συνεργασίας (π.χ. κοινότητες εργασίας), σε μια πραγματική διαδικασία συναπόφασης, ιδίως στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών. Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει ότι η προστιθέμενη αξία που παράγεται από τους ΕΟΕΣ και τα άλλα μέσα τοπικής συνεργασίας θα μπορούσε να αυξηθεί ακόμη περισσότερο με τη συμμετοχή του στις μακροπεριφερειακές στρατηγικές.

10. θεωρεί σημαντικό που ενισχύεται και διευρύνεται η συνεργασία μεταξύ των τοπικών και των περιφερειακών αρχών καλύπτοντας διάφορους τομείς της ενωσιακής πολιτικής και επεκτείνεται σε διάφορους τομείς. Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές πρέπει να λειτουργούν σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ενωσιακό επίπεδο ως εργαλεία συνεργασίας για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Η αποτελεσματική αξιοποίηση της μακροπεριφερειακής προσέγγισης — τα αποτελέσματα της έκθεσης

11. επισημαίνει τις βασικές παρατηρήσεις στην έκθεση της Επιτροπής σχετικά με το έργο της στρατηγικής που έχει υλοποιηθεί μέχρι σήμερα στις μακροπεριφέρειες: η στρατηγική προσέγγιση έχει ενισχύσει την εκμετάλλευση των υφιστάμενων πόρων για την υλοποίηση των κοινών στόχων, έχει προωθήσει την διεπιστημονική προσέγγιση, για παράδειγμα, σε μεγάλης κλίμακας περιβαλλοντικά θέματα και σε ό,τι αφορά την προώθηση της ανταγωνιστικότητας των περιφερειών και έχει ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών και μεταξύ των διαφόρων εθνικών φορέων.

12. σημειώνει ότι με βάση την έκθεση η προσέγγιση της μακροπεριφερειακής στρατηγικής προσέδωσε σαφή προστιθέμενη αξία στην κοινωνική, οικονομική και εδαφική συνοχή της Ευρώπης.

13. επισημαίνει ότι οι υφιστάμενες μακροπεριφερειακές στρατηγικές έχουν προβάλει πλήρως και ποικιλοτρόπως τις προτεραιότητες που απαιτούν στενή συνεργασία. Στην αναθεωρημένη στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής υπάρχουν συνολικά 17 τομείς προτεραιότητας και πέντε οριζόντιες δράσεις και στην στρατηγική για την περιοχή του Δούναβη υπάρχουν 11 τομείς προτεραιότητας. Τα θέματα καλύπτουν ευρέως τις ανάγκες συνεργασίας στους τομείς των μεταφορών, του περιβάλλοντος, της οικονομίας και των οικονομικών δραστηριοτήτων, της γνώσης αλλά και του πολιτισμού και της ευημερίας. Στο σχέδιο δράσης της στρατηγικής για την περιοχή της Βαλτικής αναφέρονται πάνω από 100 εμβληματικές πρωτοβουλίες και στη στρατηγική για την περιοχή του Δούναβη εξετάζονται πάνω από 400 σχέδια συνεργασίας εκ των οποίων τα 150 βρίσκονται στο στάδιο της υλοποίησης.

14. θεωρεί σημαντικό το γεγονός ότι η εφαρμογή των μακροπεριφερειακών στρατηγικών παρέχει την ευκαιρία εκ νέου αξιολόγησης των επιλεγμένων προτεραιοτήτων, εφόσον υπάρχουν σημαντικές αλλαγές στο λειτουργικό περιβάλλον, ή προκαλούνται με οποιονδήποτε τρόπο από την εμπειρία. Αυτό θα εξασφαλίσει την αποτελεσματική κατανομή των πόρων στην υλοποίηση της στρατηγικής.

15. επισημαίνει ότι οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές πρέπει να επικεντρώνονται σε σαφώς ορισμένους και ρεαλιστικούς στόχους με μακροπεριφερειακές πτυχές. Οι στόχοι αυτοί θα λειτουργούν ως βάση για τη συνεχή παρακολούθηση και αξιολόγηση με τη συμμετοχή όλων των άμεσα ενδιαφερομένων.

16. τονίζει ότι η συνεργασία κατά την υλοποίηση έργων διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη δημιουργία πραγματικής προστιθέμενης αξίας των μακροπεριφερειακών στρατηγικών. Στην πράξη πρέπει, περισσότερο από προηγουμένως, να δοθεί προσοχή στο πώς μπορεί να ξεκινήσει ένα νέο και καινοτόμο έργο, το οποίο να ανταποκρίνεται στους στόχους της μακροπεριφερειακής στρατηγικής. Προς το παρόν τα έργα συνεργασίας καθορίζονται πρωτίστως από τους κανόνες των μέσων χρηματοδότησης ενώ η καινοτομία παραμένει στο περιθώριο. Μια τέτοια προσέγγιση δεν υποστηρίζει με τον καλύτερο τρόπο την υλοποίηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών. Στη συνέχεια απαιτείται ευελιξία τόσο στα επιμέρους χρηματοπιστωτικά μέσα όσο και μεταξύ τους καθώς και η δυνατότητα καλύτερης προσαρμογής σε διάφορα χρηματοδοτικά όργανα. Παράλληλα επιδιώκεται η απλοποίηση των κανόνων που διέπουν τα χρηματοοικονομικά μέσα. Στο πλαίσιο αυτό, τονίζει την ιδιαίτερη σημασία του προγράμματος INTERREG B, με το οποίο θα πρέπει να υλοποιηθούν προγράμματα συνεργασίας στις μακροπεριφέρειες την περίοδο 2014-2020.

17. επισημαίνει ότι στο μέλλον πρέπει να προωθηθεί ένα περισσότερο στρατηγικό σχέδιο εργασίας, που να συνδέει την στρατηγική Ευρώπη 2020 και τις γενικές κατευθύνσεις του προγραμματισμού της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 με τις εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές και προγράμματα. Στα έργα στήριξης της εφαρμογής των μακροπεριφερειακών στρατηγικών είναι σημαντικό να καταστεί δυνατή η (διατομεακή) συνεργασία σε όλους τους τομείς και τους τομείς προτεραιότητας καθώς και επαρκής ευελιξία και ικανότητα ανταπόκρισης στις αναδυόμενες νέες ευκαιρίες και προκλήσεις.

18. υπογραμμίζει την ανάγκη να προωθηθούν νέες μορφές συνεργασίας και νέες πρωτοβουλίες για έργα, και με την ευκαιρία αυτή αναφέρει ως παράδειγμα, τη σημασία των αποκαλούμενων κεφαλαίων εκκίνησης για την ανάπτυξη νέων συνεργασιών. Κατά την πρώτη εφαρμογή της πρωτοβουλίας διευκόλυνσης για κεφάλαια εκκίνησης στο πλαίσιο της στρατηγικής της Βαλτικής χρηματοδοτήθηκαν συνολικά 14 προπαρασκευαστικά σχέδια για την ανάπτυξη σχεδίων συνεργασίας προκειμένου να υποστηριχθεί η εφαρμογή της στρατηγικής. Επίσης, στο πλαίσιο της στρατηγικής για την περιοχή του Δούναβη έχουν υποστηριχθεί επιτυχώς αντίστοιχα σχέδια.

19. παροτρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη που συμμετέχουν σε μακροπεριφερειακή στρατηγική να εξετάσουν από κοινού, κατά τον προγραμματισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020 της ΕΕ, τον καλύτερο τρόπο για να υποστηρίξουν την προώθηση της ένταξης των δραστηριοτήτων που αφορούν διεθνή έργα στο πλαίσιο του εθνικού και του περιφερειακού προγραμματισμού. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, βάσει των κατευθύνσεων που θα παράσχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, να καταδεικνύουν σαφώς τη σχέση μεταξύ των διαφόρων προγραμμάτων χρηματοδότησης της ΕΕ και της εφαρμογής των μακροπεριφερειακών στρατηγικών, και, όπου είναι δυνατόν, να εντοπίζουν εθνικά χρηματοδοτικά μέσα που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για το σκοπό αυτό.

20. υπογραμμίζει την μεγάλη σημασία της συνεργασίας μεταξύ των συντονιστών των τομέων προτεραιότητας και των οριζόντιων δράσεων, τόσο στη στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής όσο και στη στρατηγική για την περιοχή του Δούναβη, και της συνεργασίας σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, για τη δημιουργία χαρτοφυλακίων νέων έργων που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων των μακροπεριφερειακών στρατηγικών. Ενδείκνυται επίσης να εξασφαλιστούν σε αυτούς τους φορείς κατάλληλες συνθήκες λειτουργίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και όλοι οι σχετικοί φορείς καλούνται να διερευνούν όλες τις δυνατότητες που υπάρχουν για την εξασφάλιση της απλής και αξιόπιστης χρηματοδοτικής στήριξης των συντονιστών σημείων προτεραιότητας και των υπεύθυνων για τα οριζόντια μέτρα·

21. επισημαίνει ότι, μολονότι η Επιτροπή έχει αποσαφηνίσει, τόσο για τη στρατηγική της Βαλτικής όσο και για τη στρατηγική του Δούναβη, τις δομές διακυβέρνησης και έχει καθορίσει τα καθήκοντα και τις ευθύνες των διαφόρων φορέων (εθνικών σημείων επαφής, των συντονιστών των τομέων προτεραιότητας, των επικεφαλής οριζόντιων δράσεων και των επικεφαλής εμβληματικών έργων), η διακυβέρνηση εξακολουθεί να θεωρείται προβληματική σύμφωνα με την έρευνα που πραγματοποίησε. Η Επιτροπή των Περιφερειών καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εξετάσουν τρόπους για την απλοποίηση των υφιστάμενων δομών διακυβέρνησης. Ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω·

22. επισημαίνει ότι οι πληροφορίες σχετικά με τους στόχους των μακροπεριφερειακών στρατηγικών και της συνεχούς συνεργασίας στο ευρύτερο δυνατό φάσμα των ενδιαφερόμενων φορέων είναι σημαντική για την αύξηση της ευαισθητοποίησης της ευρωπαϊκής συνεργασίας και την προώθηση ευρείας δέσμευσης για την υλοποίηση των στρατηγικών. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί σημαντικό να χαραχθούν κατευθυντήριες γραμμές τόσο σε μακροπεριφερειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο για την υποστήριξη της επικοινωνίας και των δραστηριοτήτων των φορέων. Θα πρέπει να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες που παρέχουν οι ψηφιακές πλατφόρμες πληροφοριών για την ανταλλαγή των εμπειριών και των βέλτιστων πρακτικών που εντοπίζονται κατά τη διάρκεια έργων·

Καθοδήγηση

23. τονίζει ότι είναι βασική προϋπόθεση οι σε υψηλό πολιτικό επίπεδο φορείς να δείξουν σαφή δέσμευση και να αναλάβουν ρόλο καθοδήγησης προκειμένου να υπάρξει πρόοδος στην εφαρμογή της στρατηγικής σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες. Η δέσμευση πρέπει να αναλαμβάνεται σε επίπεδο κρατών μελών ούτως ώστε να παρέχεται η καλύτερη δυνατή υποστήριξη στις τοπικές και περιφερειακές προσπάθειες για την εφαρμογή της στρατηγικής·

24. επικροτεί το γεγονός ότι η ενίσχυση της καθοδήγησης στις υφιστάμενες στρατηγικές θα επανεξεταστεί ξεχωριστά στο πλαίσιο των ετήσιων φόρουμ στρατηγικής του 2014·

Η αρχή της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης σημαντικός παράγοντας για την υλοποίηση των στρατηγικών

25. επισημαίνει επίσης ότι στις προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την αναθεωρημένη στρατηγική στην Περιοχή της Βαλτικής (2012), με τη στρατηγική στην περιοχή του Δούναβη (2011) και με την εδαφική συνεργασία στη λεκάνη της Μεσογείου μέσω της μακροπεριφέρειας Αδριατικής-Ιονίου (2011), καθώς και για τη στρατηγική στη Βόρειο Θάλασσα και στην περιοχή της Μάγχης (2010) υπογραμμίστηκε η σημασία της αρχής της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης για την υλοποίηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών. Για την επίτευξη και την υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής είναι σημαντικό να συμμετέχουν σε σταθερή και μόνιμη βάση όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη·

26. επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής να συμπεριλάβει τα δημόσια και άλλα θεσμικά φόρουμ της ΕΕ στη διακυβέρνηση των στρατηγικών και συνιστά να προβλεφθεί ο τρόπος με τον οποίο θα μπορούσαν στο πλαίσιο αυτό να χρησιμοποιηθούν οι εν λόγω οργανισμοί. Διάφοροι οργανισμοί και πλατφόρμες συνεργασίας μπορούν να λειτουργήσουν ακόμη πιο αποτελεσματικά ως εργαλεία δέσμευσης των διαφόρων φορέων στην εφαρμογή των μακροπεριφερειακών στρατηγικών. Η ΕτΠ είναι έτοιμη από την πλευρά της να συνεργαστεί σε διάφορα φόρουμ εμπειρογνομώνων·

27. επισημαίνει ότι το ένα τρίτο των ερωτηθέντων στην έρευνα που διεξήγαγε η Επιτροπή για την αξιολόγηση δήλωσε ότι η αρχή της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης δεν λαμβάνεται πλήρως υπόψη στους πολιτικούς προσανατολισμούς του κράτους μέλους ή στις αποφάσεις υλοποίησης του έργου. Η ΕτΠ θεωρεί ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην ενίσχυση των αρχών της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, ιδίως κατά την εφαρμογή της στρατηγικής. Αυτό προϋποθέτει την ανάληψη δράσης ιδίως από τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στη στρατηγική σε συνεργασία με την Επιτροπή·

28. προτείνει ότι η δυνατότητα συμμετοχής, όχι μόνο των τοπικών και περιφερειακών φορέων, αλλά και της κοινωνίας των πολιτών στην εφαρμογή των μακροπεριφερειακών στρατηγικών θα πρέπει να ενισχυθεί σύμφωνα με τις αρχές της εταιρικής σχέσης και της διαφάνειας. Οι τακτικές διαβουλεύσεις των τοπικών αρχών και της κοινωνίας των πολιτών θα πρέπει να εισαχθούν σε όλα τα επίπεδα της διακυβέρνησης κατά την εφαρμογή των μακροπεριφερειακών στρατηγικών·

Νέες στρατηγικές

29. προτείνει οι θετικές εμπειρίες των υφιστάμενων στρατηγικών της Βαλτικής και του Δούναβη να ληφθούν υπόψη στη στρατηγική Αδριατικής-Ιονίου της ΕΕ και συνιστά εν προκειμένω στενότερη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων μακροπεριφερειακών στρατηγικών·

30. υπενθυμίζει τη γνωμοδότησή της που υιοθετήθηκε ομόφωνα και φέρει τον τίτλο «Στρατηγική για την περιοχή της Μάγχης και της Βόρειας Θάλασσας» (CdR 99/2010 fin.), στην οποία, υπό το φώς των σοβαρών προκλήσεων που υφίστανται σε αυτό τον χώρο, υποστηρίζει σθεναρά την ανάπτυξη μιας μακροπεριφερειακής στρατηγικής για την περιοχή αυτή, και εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν εξέδωσε ακόμη την εξαγγελθείσα ανακοίνωσή της για την εφαρμογή της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής στη διευρυμένη περιοχή της Βόρειας Θάλασσας·

31. ομοίως επιδοκιμάζει την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των στρατηγικών για τις θαλάσσιες λεκάνες και τη σύγκρισή της με τις εμπειρίες από τις ήδη υπάρχουσες μακροπεριφερειακές στρατηγικές, πριν από την εκπόνηση άλλων στρατηγικών για τις θαλάσσιες λεκάνες·

32. επαναλαμβάνει τις απόψεις που εκφράζονται σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της ΕτΠ σχετικά με το πώς οι διάφοροι φορείς μπορούν να συμβάλλουν πραγματικά στην επιτυχή υλοποίηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών: πρέπει να υπάρχει διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων, πλήρης ανταλλαγή πληροφοριών, καθώς και ανάπτυξη ενός κοινού τρόπου λειτουργίας σε όλα τα επίπεδα·

33. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο να υποστηρίξουν τις μελλοντικές μακροπεριφερειακές στρατηγικές και τα συναφή σχέδια δράσης, σε στενή συνεργασία με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι καινοτόμες προσεγγίσεις διακυβέρνησης που παρέχουν στις τοπικές και περιφερειακές αρχές έναν πραγματικό ρόλο συναπόφασης όσον αφορά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των στρατηγικών·

34. τονίζει ότι οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές θα πρέπει να εξακολουθήσουν να επικεντρώνονται στις περιφερειακές προκλήσεις που τα επιμέρους κράτη μέλη αδυνατούν ή δυσκολεύονται πολύ να αντιμετωπίσουν στο έδαφός τους, ή που είναι τόσο ιδιαίτερες στη συγκεκριμένη μακροπεριφέρεια που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή σε ένα ευρύτερο πλαίσιο πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως, οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές δεν πρέπει να αποβλέπουν μόνο στα κοινά συμφέροντα της περιφέρειας, αλλά να περιλαμβάνουν και ειδικές στρατηγικές με στόχο την αντιμετώπιση συγκεκριμένων περιφερειακών αναγκών. Μία βασική προϋπόθεση για συνεργασία είναι η αποτελεσματική λειτουργία των μεταφορών στο εσωτερικό της μακροπεριφέρειας και η ΕτΠ πιστεύει ότι αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την ανάπτυξη νέων στρατηγικών. Ένα άλλο θέμα ζωτικής σημασίας για το μέλλον πολλών περιοχών της Ευρώπης είναι το δημογραφικό, το οποίο δημιουργεί ειδικά προβλήματα σε ορισμένες γεωγραφικές μακροπεριφέρειες·

35. συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία για την αποτελεσματικότητα της συνεργασίας και της περιφερειακής ολοκλήρωσης πρέπει να αναζητηθούν οι κατάλληλοι τρόποι και να συνεχιστεί η στήριξη ήδη υφιστάμενων τρόπων συνεργασίας που έχουν αποδειχθεί χρήσιμοι και αποτελεσματικοί, εκ των οποίων η μακροπεριφερειακή στρατηγική είναι μια επιλογή μεταξύ πολλών·

36. παροτρύνει τα κράτη μέλη να αξιολογούν την ανάπτυξη των νέων μακροπεριφερειακών στρατηγικών ανάλογα με τις κοινές προκλήσεις και τις δυνατότητες της συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της κοινωνικής, οικονομικής και εδαφικής συνοχής και αποδίδοντας ιδιαίτερη προσοχή, ως εκ τούτου, στις αγροτικές περιοχές, στις ζώνες όπου συντελείται βιομηχανική μετάβαση και στις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα, όπως οι υπερβόρειες περιοχές που είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένες και οι νησιωτικές, διασυννοριακές και ορεινές περιοχές. Κατά τον καθορισμό των στόχων μιας στρατηγικής, το τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο θα πρέπει να συμμετέχουν σε πρώιμο στάδιο στις συζητήσεις, όπως έγινε για παράδειγμα κατά την ανάπτυξη της στρατηγικής για τη Βαλτική Θάλασσα. Δεν πρέπει, επίσης, να λησμονηθεί και η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών σε αυτή τη διαδικασία. Η γνώση των τοπικών και των περιφερειακών αρχών και της κοινωνίας των πολιτών όσον αφορά τις ανάγκες και τις δυνατότητες της περιοχής αλλά και τα υφιστάμενα τοπικά δίκτυα συνεργασίας παρέχουν μια σταθερή βάση για τη χάραξη και την υλοποίηση της στρατηγικής·

Τρίτες χώρες και υλοποίηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών

37. επισημαίνει ότι το Συμβούλιο έλαβε υπόψη τις απόψεις που εξέφρασε η Επιτροπή των Περιφερειών στη γνωμοδότησή της σχετικά με την αναθεωρημένη στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας (CdR1272/2012 fin), όταν συνιστούσε να συνεχιστεί η δράση προκειμένου να αξιοποιηθεί στο έπακρο η Βόρεια Διάσταση και οι εταιρικές της σχέσεις κατά την εφαρμογή της στρατηγικής για τη Βαλτική Θάλασσα. Η στρατηγική για την περιοχή του Δούναβη είναι καθοριστικής σημασίας για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των 14 χωρών, τόσο κρατών μελών της ΕΕ όσο και τρίτων χωρών·

38. τονίζει ότι οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές θα πρέπει να ενισχύσουν τη θέση της ΕΕ και της μακροπεριφέρειας καθώς και την αλληλεπίδρασή τους σε σχέση με περιοχές εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αν και αποτελούν στρατηγικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πολλοί από τους στόχους τους είναι αδύνατο να επιτευχθούν χωρίς τη συνεργασία και τη σύγκλιση με τις προτεραιότητες των τρίτων χωρών εταίρων. Η συνεργασία με περιοχές εκτός της ΕΕ είναι ζωτικής σημασίας τόσο για τη στρατηγική της Βαλτικής Θάλασσας όσο και για τη στρατηγική του Δούναβη, όχι μόνο για την ενίσχυση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας και της συνοχής της μακροπεριφέρειας, αλλά και για την ανάπτυξη των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ. Βάσει της ίδιας οπτικής, η εξωτερική προβολή προς τις τρίτες χώρες —και οι συνέπειες που έχει τόσο για την πολιτική γειτονίας όσο και για τη διεύρυνση— μπορεί να αποτελέσει εξ αρχής βασικό στοιχείο της επιτυχίας των μελλοντικών μακροπεριφερειακών στρατηγικών.

Συμπεράσματα

39. επιθυμεί να επισημάνει ότι με βάση τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα της στρατηγικής, δεν είναι δυνατόν να εξαχθούν συμπεράσματα όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της προσέγγισης σε σχέση με επίτευξη των οριζόντιων και ολοκληρωμένων στόχων της ΕΕ.

40. επισημαίνει ότι αρχές του 2014 ξεκινά μια νέα περίοδος χρηματοδότησης της ΕΕ που παρέχει πολλές δυνατότητες για πιο αποτελεσματικό και αποδοτικό έργο της στρατηγικής. Η Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί εν προκειμένω από τα κράτη μέλη και τις αρχές χρηματοδότησης να έχουν ως στόχο τη συνεργασία, τόσο σε επίπεδο ΕΕ, όσο και σε επίπεδο εθνικής ανάπτυξης.

41. συνιστά στην Επιτροπή να συνεχίσει να παρακολουθεί συστηματικά την εφαρμογή τόσο των μακροπεριφερειακών στρατηγικών, όσο και των στρατηγικών για τις θαλάσσιες λεκάνες, και να αξιολογεί την προστιθέμενη αξία τους για την Ευρώπη στο σύνολό της και όχι μόνο από τη σκοπιά των επιμέρους μακροπεριφερειακών στρατηγικών.

Βρυξέλλες, 28 Νοεμβρίου 2013

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO